

Flora- en fauna quickscan

Goudplevierweg Almere
Initiatief 099,168 & 170

Nijverdal, 22 februari 2016
Projectnummer 1631

Titel Flora- en fauna quickscan
Initiatief 99,168 & 170 Goudplevierweg, Almere

Opgesteld Otte Groenadvies
P/a: Brilsweg 1a, 7441 BV te Nijverdal
Tel: 06/511 77 946
mail: info@ottegroenadvies.nl

Opdrachtgever T. Bloem
Wezelstraat 15
1338 BG Almere

Datum 22 februari 2016

Inhoud

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding van het onderzoek	4
1.2 Wat is een quickscan	4
1.3 Situatie- omschrijving locatie.....	5
1.5 Uitvoer van het onderzoek	6
2. Resultaten	7
2.1 Beschermde gebieden	7
2.2 Bevindingen beschermde planten	8
2.3 Bevindingen vogels	8
2.4 Bevindingen zoogdieren.....	9
2.5 Beschermde overige diergroepen	9
3. Aanbeveling	10
3.1 Gebiedsbescherming	10
3.2 Flora	10
3.3 Fauna	10
4. Geldigheid onderzoek	11
5. Bijlagen	12
5.1 Wettelijk kader	12
5.2 Flora- en faunawet	12
5.3 Natuurbeschermingswet	14
5.4 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)	14
5.5 Rode lijsten	14

1. Inleiding

Hierbij ontvangt u de rapportage van het door mij uitgevoerde Flora- en faunaonderzoek in het kader van de Flora- en faunawet. Op 17 februari 2016 is op het nieuw in te richten perceel, initiatief 99, 168 & 170, gelegen aan de Goudplevierweg te Almere een verkenning uitgevoerd. Het perceel ligt in een nieuw te ontwikkelen woongebied "Oosterwold". Hieronder treft u een beschrijving van de aanpak en de bevindingen aan. Daarnaast zijn een overzichtskaart en een aantal foto's opgenomen in de rapportage.

1.1 Aanleiding van het onderzoek

De eigenaren van initiatief 99, 168 & 170 zijn voornemens op elk perceel een woning met bijgebouw te bouwen. Op het terrein, waar deze ontwikkelingen zal plaatsvinden, zal een herinrichting plaatsvinden. De huidige locatie waar de ontwikkeling op wordt gerealiseerd, bestaat uit agrarische gronden. Alvorens deze ontwikkeling mag plaatsvinden, moet een bestemmingsplanwijziging worden aangevraagd.

Om optimaal om te gaan met het zorgvuldigheidsprincipe uit de Flora- en faunawet heeft de eigenaar besloten om een onderzoek te laten doen, alvorens de werkzaamheden uit te voeren. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet) wettelijk kader (zie bijlage 5.1 t/m 5.5).

Dit rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde quickscan van beschermde natuurwaarden in en rond de onderzochte locatie. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Ff-wet.

1.2 Wat is een quickscan

Een quickscan betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied. Bronnenonderzoek, een terreinbezoek en ecologische kennis vormen de basis van de beoordeling. De quickscan is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een quickscan geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek.

1.3 Situatie- omschrijving locatie

De onderzochte locatie, het agrarische perceel, is gelegen aan de Goudplevierweg (aangegeven met de kleur geel) te Almere. De locatie maakt deel uit van de nieuwbouw locatie Oosterwold. Op de locatie is geen bebouwing aanwezig. Er lopen 2 water afvoersloten over het terrein. Het perceel ligt in het agrarisch gebied met aan de zuidoostkant een onderhoudspad met daarlangs een ondiepe smalle sloot waarachter het bosperceel ligt. Langs het perceel, aan de noordoostkant loopt de Goudplevierweg. Aan de zuidwestkant loopt de Tureluurweg. Langs de Goudplevierweg staat een dubbele rij iepen. Op de onderstaande kaarten staat de bovengenoemde locatie weergegeven.

Afbeelding 1: Rood: nieuw te ontwikkelen woongebied 'Oosterwold', geel: globale locatie initiatief 90, 168 & 170, blauw: water afvoersloten.

Afbeelding 2: Blauw: Initiatief 99, 168 & 170.

Foto impressie onderzoekslocatie

1.5 Uitvoer van het onderzoek

Het onderzoek heeft plaatsgevonden op 17 februari 2016 door Ing. P. Otte, Natuur- Bos & Landschapsdeskundige. De weersomstandigheden waren droog, helder en ca. 4°C.

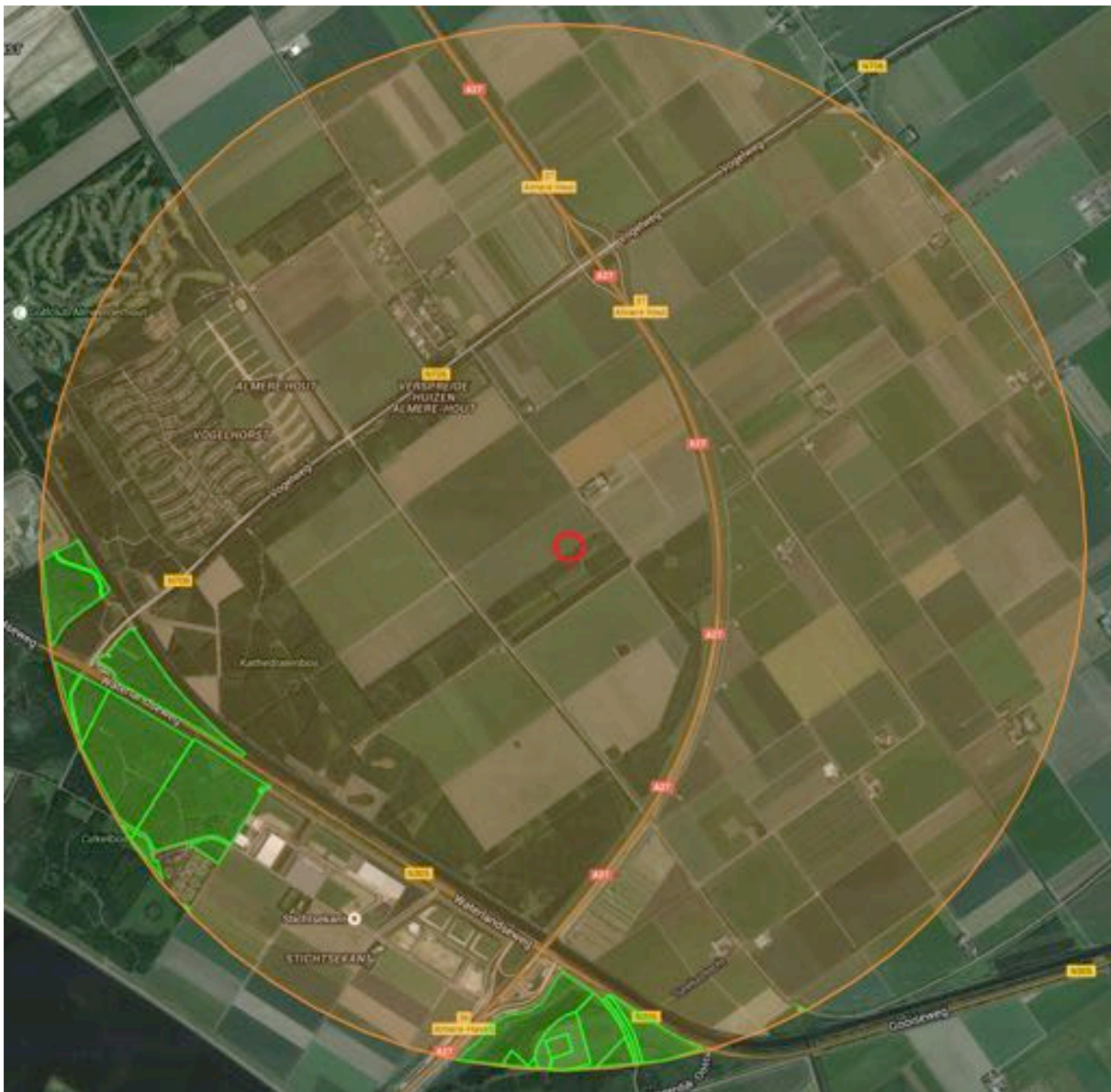
Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijk aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Tijdens het onderzoek waar dit rapport uit is voortgekomen is niet alleen gelet op flora en fauna binnen de contouren van het plangebied, maar ook op beschermde flora- en fauna in de nabije omgeving. Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen en andere standaardwerken nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie.

2. Resultaten

2.1 Beschermd gebieden

Op de onderstaande afbeelding wordt weergegeven welke natuurgebieden binnen een straal van 3 km, gezien vanaf de planlocatie, aanwezig zijn. De locatie waar het onderzoek heeft plaatsgevonden (aangegeven met een rode cirkel), ligt buiten beschermde natuurgebieden. Op ruime afstand ligt de EHS (Ecologische Hoofdstructuur). Doordat de werkzaamheden op ruime afstand van het plangebied liggen, zijn er geen negatieve invloeden te verwachten op de beschermde natuurgebieden.

Afbeelding 3: Rood: plangebied, Groen: EHS (Ecologische hoofdstructuur). Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl>

2.2 Bevindingen beschermde planten

Het onderzoek heeft plaatsgevonden in een voor flora minder geschikte periode waardoor een deel van de kruidlaag niet herkenbaar meer aanwezig is. Het perceel, waar de ontwikkeling gaat plaatsvinden, is recent bewerkt. Op het perceel is geen boom-, struik-, en kruidlaag aanwezig.

Op het perceel lopen 2 waterafvoersloten. De kruidlaag in de slootrand bestaat hoofdzakelijk uit algemeen voorkomende grassen en kruiden zoals Engels raaigras, rood zwenkgras en veldbeemdgras. De slootrand is intensief beheerd en recentelijk gemaaid en opgeschoond. Verspreid staan soorten als smalle weegbree, scherpe boterbloem en paardenbloem.

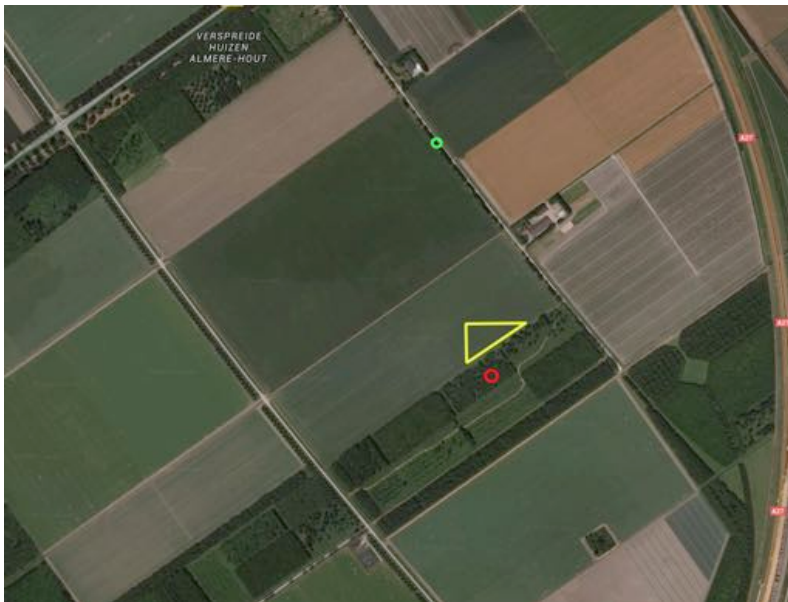
Langs het agrarische perceel ligt een onderhoudspad/grasberm wat grenst aan het bosperceel. Het onderhoudspad wordt regelmatig gemaaid. De soorten in de kruidlaag van het onderhoudspad komen overeen met de kruidlaag van de slootranden. Deze bestaan hoofdzakelijk uit algemeen voorkomende grassen en kruiden zoals Engels raaigras, rood zwenkgras en veldbeemdgras. Verspreid in deze grasberm staan soorten als smalle weegbree, scherpe boterbloem en paardenbloem tussen het onderhoudspad en het bosperceel loopt een ondiepe smalle sloot waarin, naast algemeen voorkomende grassen, riet en grote brandnetel domineren.

Op grond van de aangetroffen aanwezige (stikstof minnende) soorten en het omliggende intensieve landbouwgebied en het grondgebruik zijn strikter beschermde plantensoorten uit te sluiten.

2.3 Bevindingen vogels

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. De flora- en faunawet maakt onderscheid tussen vogels zonder en met vaste broedplaatsen. Van vogels zonder vaste broedplaats zijn alleen de broedsels beschermd en niet het leefgebied. Van vogels met een vaste broedplaats is naast de broedplaats (jaarrond) ook het functionele leefgebied beschermd.

Het aangrenzende bosperceel is geschikt voor vogels met- en zonder vaste verblijfplaats. In de rand van het bos is een horst van een buizerd aangetroffen. De buizerd is een beschermde soort en is opgenomen in de flora- en fauna wet. De buizerd valt in categorie 4 van de beschermde soorten vogels. Nesten van vogels uit categorie 4 zijn jaarrond beschermd (categorie 4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen).

Afbeelding 4: geel: planlocatie, rood: horst, groen: buizerd aangetroffen

Afbeelding 5: Horst Buizerd

2.4 Bevindingen zoogdieren

Alle inheemse soorten zoogdieren worden beschermd door de Flora- en faunawet. In het plangebied zijn geen zoogdieren daadwerkelijk waargenomen. Het plangebied is alleen geschikt voor weinig kritische zoogdieren van tabel 1, zoals huisspitsmuis, haas, egel, mol, ree en veldmuis.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3/bijlage IV HR). Verblijfplaatsen bevinden zich in bomen of kunstwerken, zoals gebouwen. Op de ontwikkelingslocatie zijn geen bomen en kunstwerken aanwezig. Het valt niet te verwachten dat de geplande ontwikkeling negatieve invloed heeft op eventueel aanwezige vlieg- en foerageerroutes van bovengenoemde soorten aangezien er geen wijziging plaatsvindt in aangrenzende lijnvormige elementen van weg- en bosbeplanting.

2.5 Beschermd overige diergroepen

Amfibieën en reptielen

Alle soorten amfibieën en reptielen zijn in meer of mindere mate beschermd. In het plangebied is geen open water aanwezig. De ontwateringsloten die in het huidige agrarische perceel liggen zijn in theorie geschikt voor amfibieën. Echter, het agrarische karakter van de omgeving en het reguliere onderhoud van de watergangen beperkt de geschiktheid zich tot algemene soorten van tabel 1 zoals kleine watersalamander, bruine kikker en gewone pad. Het voorkomen van strikter beschermde soorten is uit te sluiten op basis van de landelijke verspreiding en de habitateisen van de verschillende amfibieën soorten. Het plangebied voldoet niet aan de habitateisen van reptielen.

Vissen

Er is geen open water in het plangebied aanwezig. Op grond hiervan is een belang voor vissen in het algemeen en beschermde soorten in het bijzonder uit te sluiten.

Ongewervelden

Het plangebied vertegenwoordigt geen belang voor beschermde soorten uit de overige soortgroepen. Een negatief effect op beschermde soorten uit de groep ongewervelden is uitgesloten.

3. Aanbeveling

3.1 Gebiedsbescherming

De locatie waar het onderzoek heeft plaatsgevonden, ligt buiten de beschermde natuurgebieden. Op ruime afstand ligt de EHS (Ecologische Hoofdstructuur). Doordat de werkzaamheden buiten het plangebied liggen zijn er geen negatieve invloeden te verwachten op de beschermde natuurgebieden.

3.2 Flora

Op de planlocatie zijn geen beschermde soorten aangetroffen. In de randen van de slootkant, het onderhoud pad en het aangrenzende bosperceel zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Het intensieve landbouwgebied in combinatie met het huidige grondgebruik zijn strikter beschermde plantensoorten uit te sluiten.

3.3 Fauna

- De bouw kan een negatief effect hebben op tabel 1-soorten uit de groepen zoogdieren en amfibieën in de vorm van sterfte en verlies van verblijfplaatsen en leefgebied. Echter, bij het huidige intensief agrarisch gebruik valt niet te verwachten dat soorten uit tabel 1 op het perceel een verblijfplaats hebben. Bij soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet in geval van ruimtelijke ontwikkelingen.

- Het terrein is ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen en vertegenwoordigt een te verwaarlozen belang als foerageergebied. Een negatief effect op vleermuizen en hun leefgebied is uitgesloten.

- In de rand van het bos is een horst van een buizerd aangetroffen. De buizerd is een beschermde soort en is opgenomen in de flora- en fauna wet. De buizerd valt in categorie 4 van de beschermde soorten vogels. Nesten van vogels uit categorie 4 zijn jaarrond beschermd (categorie 4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen). Om te weten of er sprake is of kan zijn van een overtreding van één of meer van de verbodsbepalingen van de soortbescherming in de natuurwetgeving is het nodig om verdiepend onderzoek te doen naar aanwezigheid en het gebruik van het gebied door de buizerd. Om gevolgen van gecombineerde plannen in het Oosterwold in beeld te krijgen ligt voor het nader onderzoek op deze soort de taak bij de gemeente Almere.

- Het plan heeft geen van invloed op strikter beschermde zoogdieren, reptielen, strikter beschermde amfibieën, vissen en ongewervelden, omdat het plangebied geen leefgebied vormt voor dergelijke soorten. Uit het onderzoek komt naar voren dat het plan alleen op algemene soorten amfibieën en kleine zoogdieren van tabel 1 een negatief effect kan hebben. Bij soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet in geval van ruimtelijke ontwikkelingen. Hieruit volgt dat het plan zonder aanvullende maatregelen met betrekking tot flora en fauna uit te voeren is. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

4. Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag RVO (Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten en vogels): “Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Voor onderzoeken waar alleen soorten van tabel 1 en/of 2 van de Flora- en faunawet aan de orde zijn, mag worden volstaan met een geldigheid van 5 jaar. Waarbij ook geldt dat er in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen optreden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in de aanleiding van het onderzoek. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

5. Bijlagen

5.1 Wettelijk kader

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming is geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. In deze twee wetten zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands- Conventie, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar.

5.2 Flora- en faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten in Nederland is geregeld via de Flora- en faunawet. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen kan op grond van artikel 75 worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld door de Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I.

Verbodsbepalingen

Art. 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op andere wijze van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.

Art 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.

Art 10: Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

Art 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.

Art 12: Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.

De beschermde soorten zijn ondergebracht in drie tabellen die elk een ander beschermingsregime kennen.

In **tabel 1** zijn de algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen, en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen.

In **tabel 2** zijn de minder algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen, mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. In overige gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een lichte toetsing wordt toegepast.

In **tabel 3** zijn de strikt beschermde soorten ondergebracht, waaronder bijlage 4-soorten van de Habitatrichtlijn. In geval van bestendig gebruik en beheer geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen (uitgezonderd art. 10), mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is in alle gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een zware toetsing wordt toegepast.

Bij lichte toetsing wordt één criterium gehanteerd:

1) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Bij zware toetsing worden drie criteria gehanteerd:

1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;

2) er is geen alternatief;

3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (Art. 2). Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

Per 26 augustus 2009 is de beoordeling van ontheffingen en het gebruik van gedragscodes gewijzigd als gevolg van uitspraken van de Raad van State. Verder is de lijst uitgebreid van vogels waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd. Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn is het alleen nog mogelijk ontheffing te krijgen op grond van een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. Ontheffing op basis van belang j; de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten is niet meer mogelijk. Met betrekking tot de soortgroep vogels kan daarnaast ook geen ontheffing meer worden aangevraagd op basis van belang e; dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Er is nadruk komen te liggen op het voorkomen van negatieve effecten. Bij ingrepen die negatieve effecten hebben zijn er twee mogelijkheden:

1. Mitigatie

Wanneer door toepassing van mitigerende maatregelen negatieve effecten kunnen worden voorkomen, is een ontheffing niet meer verplicht.

2. Ontheffing

Wanneer mitigatie niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd.

Ontheffing

Bij de beoordeling dienen de volgende vragen in onderstaande volgorde te worden beantwoord:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een wettelijk belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt vervolgens of het wettelijk belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en).

Tabel 2-soorten

Tabel 2-soorten worden getoetst aan de gunstige staat van instandhouding. Een gedragscode kan ook uitkomst bieden voor Tabel 2-soorten. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit. Daarbij moet worden aangetoond dat precies zo wordt gewerkt als de gedragscode aangeeft.

Vogels

Voor vogels is ontheffing alleen mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna;
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid.

Tabel 3-soorten

Bijlage 1-soorten

Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 is ontheffing mogelijk op grond van alle belangen uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1-soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep.

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Bijlage IV-soorten Habitatrictlijn

Voor Bijlage IV-soorten uit Tabel 3 alleen ontheffing mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrictlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

5.3 Natuurbeschermingswet

De NB-wet heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden met een hoge ecologische waarde in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrictlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Verder vallen ook Beschermd Natuurmonumenten onder de NB-wet. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De vier genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende Provincie.

5.4 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De begrenzing van de EHS wordt door de provincie vastgesteld en is verwerkt in de provinciale streekplannen. Per eenheid zijn natuurdoeltypen geformuleerd. In of in de nabijheid van EHS-gebieden zijn handelingen verboden die de waarden, kenmerken of functies van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van groot openbaar belang. In dat geval dienen negatieve effecten wel te worden gecompenseerd.

5.5 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terrein behorende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.